

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XIX. Soluuntur argumenta aduersariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

tenemur seruare promissa; non tamen ex vi sententiæ, quia non possunt arbitri cogere.

Iam ergo summus Pontifex non potest iudicem propriè dictum supra se constituere, sed tantum quodammodo arbitros, quorum sententiæ si nõ obtemperauerit, faciet quod non debet, non autem quod non potest.

Prima pars probatur. PRIMO, quia potestas Papæ super omnes, est de iure diuino, vt patet. at nõ potest Papa dispensare in iure diuino. SECUNDO, quia nõ potest inferior committere alicui iudicium reseruatum superiori. Non enim potest Episcopus committere suo pœnitentiario, vt absoluat in casibus reseruatis Papæ; at iudiciũ in causa Pontificis est reseruatum Deo, vt supra docuimus. TERTIO, quia sequeretur Papam esse superiorem, & non superiorem, respectu eiusdem, quæ est implicatio contradictionis. id autem sequi, hac ratione ostenditur. Summus Pontifex, cùm se ac suam causam iudicio alicuius committit, non desinit esse Papa, ergo nec desinit esse superior quocunq; Christiano; at nihilominus non est superior, sed inferior, si cogi potest; erit igitur simul superior, & non superior.

SECUNDA pars patet ex SIXTO III. Leone III. Symmacho, Leone IV. & aliis, qui cùm accusarentur, causas suas in Concilio Episcoporum discuti voluerunt, vt patet ex can. Mandastis, & can. Auditum, 2. quæst. 5. & ex Concilio IV. sub Symmacho; quos tamen Episcopi iudicare ausi nõ sunt. Vnde in Concilio IV. sub Symmacho, omnes Episcopi cùm subscribunt, affirmant, se totum iudicium Deo relinquere.

CAPVT XIX.

Soluuntur argumenta aduersariorum.

SVPEREST argumenta soluere. Ac primùm Hermannus lib. 3. cap. 12. Prolegomenorum, obiicit aliquot exempla veterum. SECUNDO argumenta quædam ex Gersone. TERTIO aliud quoddam ex Concilio Basileensi.

PRIMUM exemplum est Marcellini, qui in Concilio Sinuesano ab Episcopis damnatus, & depositus fuit. Respon-

deo PRIMO, Marcellinum fuisse accusatum de actu infidelitatis, in quo casu potest Concilium discutere causam Pontificis, & si inueniat, reuera esse infidelem, potest declarare eum esse extra Ecclesiam, & sic damnare. SECUNDO dico Episcopos quidem damnasse Marcellinum, sed postea quia ipse primus se ipse damnauerat, id est, abdicauerat se pontificatu; nam antea saepe clamauerant: *Prima sedes à nemine iudicabitur, tu reus, tu iudex, noli à nobis iudicari, &c.* Vnde Nicolaum I. in epistola ad Michaëlem.

SECUNDUM exemplum est Milthiadis Papæ, post cuius sententiam iudicauit eandem causam Episcopus Arelatensis, ut testatur Augustinus in epist. 162. ad Glorium & Eleutium, ubi etiam addit AUGUSTINVS: *Ecce, inquit, putemus illi Episcopos, qui Romæ iudicauerunt, non bonos iudices fuisse. Restabat adhuc plenarium Ecclesie vniuersæ Concilium, si etiam cum ipsis iudicibus causa posset agitari. Ut si male iudicasse conuicti essent, eorum sententia soluerentur.*

RESPONDEO ad illud de Episcopo Arelatensi ex eodem Augustino ibidem, eam causam iterum iudicaram fuisse non quia oporteret, sed quia voluit Imperator acquiescere Donatistis petentibus aliud iudicium, si fortè in duobus iudiciis condemnati sanarentur. AD illud de generali Concilio dico, Augustinum non conferre Papam sine Concilio, cum Concilio sine Papa, ut nos modò conferimus, sed conferre Concilium particulare, cui præsit Papa, cum Concilio generali, cui etiam præsit Papa. Potest autem sine dubio causa iudicata à Pontifice in Concilio particulari, iterum ab eodem iudicari in Concilio generali, præsertim in questione facti, quæ pendet ex informationibus, & in qua errare potest Ecclesia, qualis erat quæstio, de qua tunc agebatur, immò etiam ordinariè, in dicto Concilio generali, olim fiebant Concilia particularia prius in singulis prouinciis, & etiam Romæ, & deinde res definitæ in illis Conciliis particularibus iterum tractabantur in Concilio generali, & tum dabatur vltima, & definitiua sententia à Pontifice, Concilio assentiente.

TERTIUM est Liberij, quem Imperator deposuit, & postea restituit in suam sedem, iubens, ut simul cum Felice Romæ Ecclesiam regeret, quod idem iussit Concilium Syrmie
se lit

se literis datis ad Felicem, vt refert Sozomenus lib. 4. cap. 14. RESPONDEO, Imperatorem Arianum id fecisse iniuste & tyrannicè, quomodo etiam Nero Petrum & Paulum interfecit. Concilium autem Syrmiese non iussit, sed tantum literas exhortatorias misit ad Felicem, vt pateretur secum simul sedere Liberium. Adde, quod Concilium illud precipue Arianorum fuit, & nullius momenti.

QUARTVM est S. Leonis, cuius epistolam in Concilio Chalcedonensi multi Episcopi examinarunt, vt refert Eua- grius lib. 2. cap. 18. & ipse etiam Leo epist. 63. gloriatur episto- lam suam à Concilio approbatam fuisse. RESPONDEO, hinc non sequi Concilium esse supra Papam; nam Leo epistolam suam miserat ad Concilium, non vt continentem vltimam, & definitiuam sententiam, sed vt instructionem tantum, qua ad- iuti Episcopi melius iudicarent. Posteaquam autem omnes cõsenserunt epistolæ Leonis, tum demum edita est definitio vltima nomine Pontificis, & Concilij. Hæc de exemplis.

SECUNDO, proponit argumenta Gersonis, ac primum est illud Matth. 18. dicitur: *Si peccauerit in te frater tuus, &c. dic Ecclesia.* Sed Papa est etiam frater noster, cum sit Chri- stianus, & dicere debeat, Pater noster qui es in cœlis; potest igitur Papa ad iudicium Ecclesiæ vocari, proinde ab Eccle- sia iudicari, ac puniri potest: non autem quidquam agit Ec- clesia, nisi per prælatos suos, igitur à prælatorum Concilio Papa iudicari potest.

RESPONDEO, nomine Ecclesiæ, vel intelligi Episcopum, vt exponit hoc loco Chrysostomus, & Innocentius III. capi- te Nouit, extra de iudiciis, & praxis Ecclesiæ demonstrat; quotidie enim Episcopo denunciantur ij, de quibus Domi- nus ait: *Dic Ecclesia;* vel certè fidelium cœtum cum suo ca- pite. Nam vt Cyprianus ait in epistola ad Florentinum, quæ est nona libri 4. *Ecclesia est plebs sacerdoti adunata, & pasto- ri suo grex adherens.* Quare in quocunq; Episcopatu defe- rendi sunt peccatores ad Ecclesiam, & Episcopum eius loci, sed si is Episcopus peccet, non potest deferri ad eam Ecclesiã, nisi debeat deferri ad seipsum, cum ipse sit caput eiusdem Ecclesiæ, sed deferendus est ad Ecclesiam aliquam altio- rem, cui præest Archiepiscopus, vel Patriarcha: si verò pec- cet Patriarcha, deferri non potest ad Ecclesiam suam, sed ad

maiores, id est, ad Romanam Ecclesiam, vel generale Concilium, cui summus Pontifex præsidet: quod si ipse summus Pontifex peccet, iudicio Dei reseruandus est; non enim de vlla Ecclesia, ad quam deferri posset, cum sine ipsa non ueniatur Ecclesia cum capite.

» SED iterum instant; Hæc verba, *dic Ecclesia*, dicta sunt Petro, ergo etiam Petrus, & eius successor debet deferre peccatores aliquando ad Ecclesiam, debet igitur agnoscere mundum Ecclesiæ quoddam suo maius.

RESPONDEO, quando hæc dicta sunt Petro, non fuit eum adhuc Pontificem, sed hominem priuatum, proinde illi dictum, quod iis conuenit, qui superiorem aliquem agnoscunt. Adde præterea, suo quodam modo posse Pontificem hoc præceptum implere; primùm enim debet eum, qui peccauit, corripere priuatim; deinde adhibere testes; postmodò dicere Ecclesiæ, id est, sibi ipsi, ut præsidi, & Ecclesiæ, qui ipse præest, id est, publicè eum excommunicare. Quomodo intellexit hunc locum B. Gregorius lib. 4. epist. 38. ad Ioannem Constantinopolitanum Episcopum.

» Argumentum SECUNDVM; Papa est membrum Ecclesiæ, ergo est minor suo toto, quod est Ecclesia, & potest, & debet amputari, si inficiat Ecclesiam, quia de iure naturæ est, ut membra inficientia totum corpus abscendantur.

RESPONDEO ad primam consequentiam, vel accipiatur Ecclesia cum Papa, vel sine Papa, quâdo colligitur; ergo Papa ut membrum est minor Ecclesia, quæ est totum. Si accipiatur Ecclesia sine Papa, falsum est illam esse totum; non enim est totum, sed pars, & quidē maior, quàm caput magnitudine molis, minor autē magnitudine virtutis, siue auctoritatis, ut patet in quolibet corpore. Quod autem aduersarij dicunt, auctoritatem capitis manere in Ecclesia suppletiuam est refutatum antea. Si autem accipiatur Ecclesia cum Papa, tunc, ut alias diximus, maior est auctoritas Ecclesiæ extensiuè, quàm Papæ solius, intensiuè autem æqualis. Sicut ens ut comprehendit Deum & creaturas, non est maius bonum, quàm sit solus Deus intensiuè, tamen extensiuè est maius, quia sunt plura bona; sicut etiam Christus ut homo est caput homogeneum Ecclesiæ, & proinde pars eius, & tamen non est maior Ecclesia tota, quàm Christus solus.

AT CON-

AT CONTRA instant; Semper potentia agendi principalis est in toto, quàm in partibus, quæ sunt instrumenta totius; principalis enim dicitur homo videre, quàm oculus, quare cum Ecclesia incluso etiam Papa, sit quoddam totum, & Papa sit pars quædam, & instrumentum huius totius, sequitur, principalis convenire ipsi Ecclesiæ summam potestatem Ecclesiasticam, quàm Papæ.

RESPONDEO, aliud esse iudicium de corpore Ecclesiæ, ac de corporibus naturalibus; nam in corporibus naturalibus virtus procedit ab essentia ad potètiās, ideo principalis dicitur totum agere, quàm vlla pars, seu potentia; at in corpore Ecclesiæ virtus non procedit ab essentia ad potètiās, seu partes; sed ab extrinseco; Papa enim, qui est caput Ecclesiæ, non habet ab Ecclesia, sed à Deo auctoritatem, & ideo principale agens, nō est Ecclesia, sed Deus. SECUNDO dici potest, principale agens in quolibet corpore semper esse ipsum suppositum, quod sustinet & movet omnia membra. Porro suppositum corporis Ecclesiæ est Christus. Vt enim cum dicimus, hoc est corpus Petri vel Pauli, illud Petri vel Pauli, sonat suppositum; ita cum dicimus, Ecclesia est corpus Christi, illud Christi sonat suppositum. Neq; obstat quod Christus sit etiā caput Ecclesiæ; nam Christus, vt influens in omnia membra, dicitur caput, vt autem sustentat & movet omnia, dici potest suppositum, & hoc modo concedimus, Papam esse instrumentum corporis Ecclesiæ, & quoddam minus ipso toto, vt nimirum in toto Christum ipsum, vt suppositum, includimus.

Ad alteram consequentiam posset dici. PRIMO, de iure naturæ esse, vt abscindatur membra putrida, sed excepto capite. melius enim est habere caput putridum, quàm nullum. Sed hæc solutio parū valet; nam in corporibus naturalibus debet excipi caput, quia eo amputato, totum corpus moritur. At corpus Ecclesiæ non moritur moriente Papa; vnde etiam videmus in Respublicis temporalibus, si Rex degeneret in tyrannum, licet si caput Regni, tamen à populo deponi, & eligi aliū. Dico ergo SECUNDO, in corpore naturali & Rebus publicis temporalibus posse abscindi membra inficiētia totum corpus, quia ab ipso corpore pendent, & vim habent; at nō eadem ratio est corporis Ecclesiæ, cuius caput non à corpore, sed à Deo auctoritatem accepit, sicut etiam non licet

familiæ deponere summum œconomum, licet pessimum, quia non à familia, sed à Domino institutus est.

» AT, INQUIVNT; ergo sola Ecclesia sine remedio manet,
 » si habet malum Pontificem, & poterit Pontifex impunè o-
 » mnes vexare, & perdere, & nemo resistere poterit.

RESPONDEO, nō mirum, si manet Ecclesia sine remedio humano efficaci, quando quidem non nititur salus eius præcipuè humana industria, sed diuina protectione, cū eius Rex Deus sit. Itaq; etiam si Ecclesia non possit deponere Pontificem, tamē potest ac debet Domino supplicare; vt ipse remedium adhibeat: & certum est Deo fore curæ eius salutem, quæ talem Pontificem vel conuerteret, vel de medio toller, antequam Ecclesiam destruat. Nec tamen hinc sequitur, non licet resistere Pontifici Ecclesiam destruenti; licet enim eum seruata reuerētia admonere, & modestè corripere, repugnante etiam vi & armis, si Ecclesiam destruere velit. Ad resistendum enim, & vim vi repellendam, non requiritur vlla auctoritas. Vide de hac re Ioannem de Turrecremata, lib. 2. cap. 106.

TERTIVM argumentum Gersonis ab Hermanno relatum, sumitur ex Concilio Constantiensi. Concilium Constantiense sess. 4. definiuit, Concilium generale habere à Christo immediatam auctoritatem, cui omnes obedire tenentur, etiam si Papalis dignitatis existat. Vel hoc Conciliū est approbatum, vel non: si est approbatum, ergo verum est, & recipiendum, quod definiuit: si non, ergo perperam deposuit Ioannem XXIII. Gregorium XII. & Benedictum XIII. & elegit Martinum V. cui postea omnes alij Pontifices successerunt. ADDE, quòd Martinus V. Papa in vltima sessione confirmavit omnia decreta circa fidem huius Concilij Constantiensis: hoc autem decretum ad fidem pertinere videtur.

RESPONDEO dupliciter. PRIMO, Concilium Constantiense esse legitimum & approbatum, sed non pugnare cum illis, quæ diximus. Non enim definiuit absolutè, Concilia generalia habere à Christo potestatem supra Pontifices, sed tantum in casu, id est, tempore schismatis, quando nescitur, quis sit verus Papa; nam dubius Papa habetur pro nō Papa, & proinde habere super illum potestatem, non est habere potestatem in Papam. Ita Turrecremata, Campegius, & Sanderus locis notatis.

SECUNDO

SECUNDO, responderi potest, nō fuisse Concilium Constantiense, cū id asseruit, eiusmodi, vt quæstiones de fide definire posset; nam in primis non erat tunc generale Concilium, cū tantūm adesset tertia pars Ecclesiæ, id est, ij tantūm Prælati, qui obediebant Ioanni; nam qui obediebant Gregorio & Benedicto, repugnabant iis, quæ à Synodo fiebant. Deinde non aderat tunc certus Papa in Ecclesia, sine quo dubia de fide definiri non possunt; in Concilio autem nullus erat Papa. Ioannes enim XXIII. qui Concilium inchoauerat, iam inde recesserat, cū quarta sessio haberetur.

Neq; verum est, quod Martinus V. confirmauerit hoc decretum. Ipse enim disertè dixit, se confirmare tantūm ea decreta de fide, quæ facta erat conciliariter, id est, more aliorum Conciliorum, re diligenter examinata; constat autem hoc decretū sine vllō examine factum à Concilio Constantiensi. Itaq; Martinus cū confirmauit decreta de fide conciliariter conclusa, intelligebat tantūm de damnatione hæresum Wicleffi & Hufs.

Neq; sequitur, si Concilium in hoc errauit, errasse etiam in deponendo Gregorio XII. Ioanne XXIII. & Benedicto XIII. Nam etsi Concilium sine Papa non potest definire noua dogmata fidei, potest tamen iudicare tempore schismatis, quis sit verus Papa, & prouidere Ecclesiæ de vero Pastore, quando is nullus, aut dubius est, & hoc est quod rectè fecit Concilium Constantiense. ADDE, quòd Ioannes & Gregorius non inuiti depositi sunt; nam ipsi etiam spontè renunciarunt Papatui, vt patet ex actis Concilij Constantiensis sess. 12. & 14. Benedictus autem non cessit, sed post eius obitum Clemens VIII. successor ipsius cessit Martino V. quem omnis Ecclesia, vt verum Pontificem, venerabatur, id quod sufficit, vt Martinus esse posset verus Papa.

VLTIMO, adfert Hermānus Concilium Basileense, quod sess. 33. definiuit, fide Catholica esse credendum, Concilium esse supra Papam. Fuit aut̄ hoc Concilium indictum à Martino V. vt habetur sess. 1. & deinde ab Eugenio declaratum sess. 16. legitimè continuatum à sua inchoatione. Denique à Nicolao V. confirmatum cū actibus suis.

RESPONDEO; Conciliū Basileense legitimè inchoatum, sed illegitimè terminatum. Est autem mēdacium expressum

Her-

Hermanni, quod sit confirmatum à Nicolao V. cum acribus
 suis. Nicolaus enim, vt apparet ex Bulla eius, eidem Concilio
 annexa, solùm confirmauit ea, quæ egerat Concilium circa
 beneficia, & censuras Ecclesiasticas. Quæ autem definiunt
 Concilium Basileense de sua auctoritate supra Pontificem,
 nullus Pontifex probauit, sed reprobauit ex professo in pri-
 mis Eugenius Papa, vt patet ex Concilio Basileensi sess. 3.
 deinde Leo X. in Concilio Lateranensi vltimo, sess. 11. item
 Ecclesia tota, quæ Eugenium à Basileensibus depositum,
 semper habuit pro vero Pontifice; denique Basileenses ipsi
 & Papa Felix, quem ipsi creauerunt; nam Papa Felix tandem
 cessit Nicolao Eugenij successori, & Basileenses, qui Lausan-
 nam Concilium transtulerant, tandem sese Nicolao subie-
 cerunt, vt in eadem Bulla Nicolaus testatur. Multa alia ar-
 gumenta proponi & solui poterant, sed ea soluta sunt
 in libris de Pontifice. Vide etiam quæ dicemus
 de Concilio Basileensi, in libro proximè
 sequente, cap. 16.

LIBER